

Het kleuterschoolwerkplan

In het kleuterschoolwerkplan wordt zichtbaar gemaakt hoe in de kleuterklassen van Vrije school "de Zwaan" gewerkt wordt, wat we de kleuters bieden en hoe we waarnemen in welke ontwikkelingsfase een kind zich bevindt.

We zijn trots op de manier waarop in onze kleuterklassen gewerkt wordt. We werken vanuit de interesse wereld van de kleuter. De fantasie neemt een grote plaats in. Ook vinden we het van groot belang dat elk kind écht gezien wordt met zijn eigen specifieke mogelijkheden en kwaliteiten. Bovendien is ons aanbod is zo rijk en gevarieerd dat we er steeds meer van overtuigd zijn geraakt dat de waarde van dit aanbod op alle verschillende ontwikkelingsgebieden voor iedereen zichtbaar zou moeten zijn. Lang niet voor iedereen is het mogelijk om in beeld te krijgen wat er in de Vrije school kleuterklas plaatsvindt. Sommige mensen twijfelen eraan of kleuters in de Vrije school kleuterklas wel genoeg leren. Iedereen weet dat er heel veel wordt gespeeld ... Tijdens het zogenaamde 'vrije spel' mogen kinderen naar eigen inzicht, behoefte en mogelijkheden spelen en ontdekken. In dit vrije spel ontwikkelt het kind zich op een manier die past bij de kleuterleeftijd en die van ongelofelijk groot belang is. Maar dat er daarnaast ook nog een heel groot aanbod is op velerlei gebied is lang niet altijd bekend. Daarom nu dit kleuterschoolwerkplan.

Over de waarde van het vrije spel is al erg veel geschreven. Dat is in het kleuterschoolwerkplan niet beschreven. Wel wordt beschreven hoe vooral de activiteiten die naast het vrije spel door de kleuterjuf worden aangeboden in de kring, aan tafel en tijdens het buitenspelen worden vormgegeven. Daarbij is geprobeerd aan te geven wat de zin is van deze activiteiten en de kerndoelen worden erbij genoemd. Kerndoelen zijn de doelen voor basisscholen die door de overheid wettelijk zijn vastgesteld.

Er zijn de laatste jaren kleutermethodes ontwikkeld en er worden kleutertoetsen afgenomen, om te voldoen aan de eisen van de overheid.

Op Vrije school "de Zwaan" zijn wij van mening dat methodes uitgaan van de leerstof en niet van het kind. We zijn er bovendien van overtuigd dat een toets geen recht doet aan de kleuter, het is een momentopname.

Voor een kleutermethode en een kleutertoets kiezen wij dus nadrukkelijk niet. Wij willen bij het aanbod van activiteiten en de benadering van kleuters uitgaan van het

kind en we volgen de kleuter liefst het gehele schooljaar in plaats van een momentopname van de kleutertoets.

Om het totale aanbod van het kleuteronderwijs te verantwoorden, is op onze school nu dit kleuterschoolwerkplan ontwikkeld. Hierdoor zullen we kunnen blijven werken met kleuters zoals we altijd hebben gedaan en is voor de overheid, maar ook voor onszelf zichtbaar hoe volledig en zinvol ons kleuteronderwijs is en hoe we bovendien voldoen aan alle wettelijke normen en eisen.

In het kleuterschoolwerkplan worden herhaaldelijk de termen taal- en rekenonderwijs genoemd. De indruk zou kunnen ontstaan, dat er expliciet taal- en rekenonderwijs in de kleuterklas wordt aangeboden, maar het tegendeel is waar. Reken- en taalontwikkeling vindt plaats aan de hand van ochtendspel, versjes, rijmpjes, verhalen, poppenspel enz. In de kleuterklas van Vrije school "de Zwaan" kunnen kleuters zich op een natuurlijke, speelse en functionele wijze ontwikkelen op het gebied van rekenen en taal. Elke kleuter heeft in de kleuterklas voldoende gelegenheid om zich de leervoorwaarden op alle ontwikkelingsgebieden eigen te maken. In de eerste klas start het 'echte leren'. De bedoeling van dit kleuterschoolwerkplan is om het impliciete leren, zoals wij dat nastreven in de kleuterklas, zichtbaar te maken.

Hieronder kunt u bij wijze van voorbeeld zien hoe een opzegversje wordt verantwoord in het kleuterschoolwerkplan.

*Vrouw Holle had een tuin en dat was een wondertuin
In die tuin daar stond een boom en dat was een wonderboom
Aan die boom daar groeiden twijgjes en dat waren wondertwijgjes
Aan die twijgjes zaten blaadjes en dat waren wonderblaadjes
Tussen die blaadjes was een nest en dat was een wondernest
In dat nest daar lag een ei
En dat was een wonderei
Uit dat ei daar kwam een vogel
En dat was een wondervogel
En die vogel had veel veertjes en dat waren wonderveertjes
Van die veertjes kwam een dekbed en dat was een wonderdekbed
En dat dekbed lag op een bed en dat was een wonderbed
Naast dat bed daar stond een kastje en dat was een wonderkastje
In dat kastje lag een boekje en dat was een wonderboekje
In dat boekje stond geschreven.. dat alle kinderen mogen springen/ hinken/ heel even..
Toen ging het wonderboekje dicht.. boekje open..
Boekje dicht... boekje open ... boekje weg!*

Periode aanbod: Winter

Ontwikkelingsgebied	De kleuters	De kleuterjuf	Code
TAAL- NEDERLANDSE TAAL	<p>De jongste kleuters doen spelenderwijs ervaring op met het meespreken van versjes en handgebarenspelletjes. Hierbij zullen zij vanzelfsprekend grammaticaal correcte zinnen gaan spreken. Ze ervaren hoe beweging en woord met elkaar een geheel vormen.</p> <p>De oudste en derdejaars kleuters kunnen de gehele tekst op rijm mee spreken en stukjes tekst zelfstandig opzeggen. Ze kunnen de daarbij behorende gebaren maken.</p> <p>De oudste en derdejaars kleuters kunnen in eenvoudige grammaticaal correcte zinnen spreken</p>	<p>De kleuterjuf biedt gedurende één of twee weken dagelijks hetzelfde opzegversje of handgebaren- spelletje aan. Ze spreekt de tekst en maakt de daarbij horende gebaren. De oudste en derdejaars kleuters worden (als ze het versje goed kennen) als groep of individueel uitgenodigd om het versje zelfstandig op te zeggen.</p> <p><u>Versjes/handgebarenspelletjes:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Er was eens een mannetje dat was niet wijs</i> • <i>Dit is opa kort en dik</i> • <i>Ik ga jullie vertellen van die lieve vrouw Holle</i> • <i>Met brede planken moet ik sjouwen</i> 	<p>4 9 Schriftelijk onderwijs</p> <p>11 Taalbeschouwing</p> <p><i>K-TN9 KT-N10 Vormen van spreken Gebruik (non) Verbale middelen</i></p>

Deze week extra aandacht voor de volgende tussendoelen:		
Tussen- doelen	Reken- ontwikkeling	<p>Ordenen</p> <p>5 jaar → kan sorteren (op kleur of op vorm)</p> <p>5 jaar → kan 2 verschillende dingen uitdelen</p> <p>6 jaar → kan seriëren (van groot naar klein, bijv. poppen, krijtjes)</p> <p>6 jaar → kan zelfstandig bijv. de schilder-spullen klaarzetten op de tafels</p> <p>Voorbeeld activiteit:</p> <p><i>Jongste kleuters: worden uitgenodigd om op de kralenplank rondjes te maken per kleur. Eerst moeten ze de kleur die ze willen gebruiken sorteren in een mandje.</i></p> <p><i>Oudste kleuters kunnen eventueel helpen.</i></p> <p><i>Oudste kleuters: Om de beurt mogen de oudste kleuter met het Matruska popje spelen en de popjes uit halen en weer in elkaar zetten, waarbij het seriëren van belang is.</i></p>
	Taal- ontwikkeling	<p>beginnende geletterdheid</p> <p>tussendoel 3: functies van de geschreven taal</p> <p>6 jaar → herkent symbolen/ pictogrammen</p> <p>Voorbeeld activiteit:</p> <p><i>Oudste kleuters schrijven hun eigen naam.</i></p> <p><i>Kinderen herkennen de kabouter met een bepaalde kleur en weten wie er aan de beurt is om op het kleed een hutje te bouwen.</i></p> <p><i>Kinderen weten dat als er op dinsdag een plaatje van een schoen ophangt bij de schoenenkast, dat ze dan hun schoenen aan moeten houden.</i></p>
	sociaal- emotionele ontwikkeling	<p>Zeldzaamheid</p> <p>5 jaar → durft in de kring te vertellen</p> <p>5 jaar → kan zich verweren tegen plagen</p> <p>6 jaar → kan een nieuwe jongste kleuter helpen</p> <p>6 jaar → kan een ruzie bijleggen in overleg</p> <p>voorbeeld activiteit:</p> <p><i>Kinderen mogen in de kring vertellen tijdens het fruitschillen → 3 vertelvingers</i></p> <p><i>Oudste kleuters worden uitgenodigd om de 2 nieuwe kinderen te helpen.</i></p>
	grove motoriek	<p>Evenwicht en coördinatie</p> <p>5 jaar → kruipen</p> <p>5 jaar → op zandbakrand lopen</p> <p>6 jaar → 10x hinkelen zonder wisselen</p> <p>6 jaar → huppen met aaneengesloten voeten</p> <p>6 jaar → huppelen</p> <p>6 jaar → 10 sec. stil staan op een been</p> <p>voorbeeld activiteit:</p> <p><i>"hinkel-de-pinkelspel" met toevoeging aan het liedje waarbij kinderen worden uitgedaagd om 10 tellen op één been te blijven staan.</i></p>
	fijne motoriek	<p>Dominantie</p> <p>6 jaar: voorkeurshand</p> <p>voorbeeldactiviteit:</p> <p><i>Tijdens het schrijven van de eigen naam heeft de juf aandacht voor het hanteren van het potlood en voor elke hand er wordt gebruikt.</i></p>

Activiteitenplanning		
Kring	binnenkomst	Fruit schillen met 3 vertelvingers. Elke dag mogen drie kinderen iets vertellen in de kring (tussendoel → zelfredzaamheid)
	Ochtend-ritueel liedjes:	<ul style="list-style-type: none"> Goedemorgen groot en klein de deurtjes moeten gesloten zijn, goedemorgen klein en groot sneeuwvlokje dwarrelt naar mijn handjes op mijn schoot Fruitschaal, tafeltje en krukje opruimen Rondgaan met de speelgoedmand Met de handjes klap klap klap Zonnetje en sterretje 'toveren' Stoelen wegzetten (met opdracht): Stoelen wegzetten (met opdracht): Het sterretje mag gooien met kleuren dobbelsteen, degene die de gegooide kleur in z'n kleren heeft mag gaan staan. Het zonnetje mag bij die kinderen langsgaan om te zien of die kleur er echt is. Daarna mag het kind z'n stoel wegzetten) (tussen doel → rekenontwikkeling ordenen)
	Ochtendspel	Dinsdag verjaardagspel Winter: De kabouterjes maken een sneeuwpop. Deze week spelen tot en met het spelletje van het Roodborstje.
	<i>Tijdens het ochtendspel extra aandacht voor</i>	Kunnen de kinderen de tekst meespreken: "In de keuken van het kabouterhuis"? Eventueel ook eens kinderen in groepjes de tekst van het versje laten spreken. Bijv. de kabouterjes van 6 jaar, de kabouterjes van 5 jaar en de kabouterjes van 4 jaar
	Fruit eten	Zonnetje mag rondgaan met de fruitschaal bij het liedje "Wie komt er bij kopen zij heeft haar winkeltje vol"
Gezamenlijke activiteit	<u>Ma:</u>	Schilderen Kleuren: Geel en rood
	<u>Di:</u>	Tekenen Verjaardagsboek voor jarige
	<u>Wo:</u>	Boetseren met bijenwas Oudste kleuters: Sneeuwpop van witte bijenwas Jongste kleuters: sneeuwvlokjes
	<u>Do:</u>	Brood bakken Alleen de nieuwe 4 jarige kleuters doen mee, zodat ik hen extra goed kan begeleiden bij het broodbakproces.
	<u>Vrij:</u>	Tekenen Oudste kleuters tekenen in hun liedjesschriftje Liedje: Sneeuwvlokje wit rokje. Hiervoor krijgen de kinderen een blauw papiertje dat in het schriftje geplakt kan worden Jongste kleuters: vrije keuze
Vrije spel	Oudste kleuterwerkje	<ul style="list-style-type: none"> Sneeuwpop van pompoenen Wie klaar is mag van bijenwas een hoed ogen en een neus maken. Een sjaal maken we van een stukje van een oude wollen trui. Spelletje met de gekleurde bal van een pomppoen en een blikje Wie klaar is met de bal mag vingerhaken met wol om het blikje mee te bekleden. Telkens komt een oudste kleuter bij me om samen een tekening te maken van zichzelf en de eigen naam op de goede manier te schrijven.
	Extra aangeboden activiteit	<ul style="list-style-type: none"> 5 jarigen die dat willen mogen een pompoen maken als bal Propjes maken van wit crêpe papier en hiermee een sneeuwvoorstelling maken op lichtblauw papier. Alle kinderen komen hiervoor een keer aan de beurt. (aantekenen op lijstje wie er al is geweest)
	<i>Eventueel extra aandacht voor één kind/observatie</i>	Hoe voegen de nieuwe 4 jarigen zich in het vrije spel

Rondom het Opruimen	liedjes	Handjes op je hoofd Handjes in je zij Kijk en luister maar eventjes naar mij Ding dang deed kom maar zitten op het kleed Ding dang ding op je eigen plekje in de kring
	Fruit eten	Sterretje mag rondgaan met de fruitschaal bij het liedje "Wie komt er bij kopen zij heeft haar winkeltje vol Wie fruit heeft opgegeten komt naar juffie toe om te vertellen wat hij of zij gaat opruimen.
Kring	Spelletje	"hinkel-de-pinkelspel", Extra toevoegen: Hinkel de pinkel daar kom ik aan Kijk mij eens op één voetje staan (in kringetje rond de boomstam) 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10... hebben jullie dat wel goed gezien??? (omdraaien en tekst zingend spreken) Hinkel de pinkel en nu weer terug Met mijn handen op mijn rug <i>Vrouw Holle had een tuin en dat was een wondertuin In die tuin daar stond een boom en dat was een wonderboom Aan die boom daar groeiden twijgjes en dat waren wondertwijgjes Aan die twijgjes zaten blaadjes en dat waren wonderblaadjes Tussen die blaadjes was een nest en dat was een wondernest In dat nest daar lag een ei En dat was een wonderei Uit dat ei daar kwam een vogel En dat was een wondervogel En die vogel had veel veertjes en dat waren wonderveertjes Van die veertjes kwam een dekbed en dat was een wonderdekbed En dat dekbed lag op een bed en dat was een wonderbed Naast dat bed daar stond een kastje en dat was een wonderkastje In dat kastje lag een boekje en dat was een wonderboekje In dat boekje stond geschreven.. dat alle kinderen mogen springen/ hinken/ heel even.. Toen ging het wonderboekje dicht.. boekje open... Boekje dicht... boekje open ... boekje weg!</i>
Rondom het eten en drinken	Liedje/versje + gezongen spreuk	"Er was eens een mannetje en dat was niet wijs" Dat bouwde zijn huisje al op het ijs (handen op elkaar op tafel niet vriezen 2x bouwen, dak vormen met Toen ging het dooien en En moest het mannetje zijn huisje handen schuin tegen el- Verliezen met de ellebogen op tafel, armen langs de omlaag laten zakken) Er was eens een mannetje en dat was wél wijs (handen op elkaar op tafel Hij bouwde zijn huisje al op een berg bouwen, dak vormen met En toen ,maar nee dat was niet erg, handen schuin tegen el- ging het dooien en niet vriezen, boven het hoofd, nee En dat mannetje hoefde zijn huisje schudden met hoofd in niet te verliezen het huisje)
	Boekje voorlezen	Prentenboek: Herhalen → Koning winter

Rondom het eten en drinken	Liedje + spreuk na het eten	Tien sneeuwvlokjes in hemel <i>tien sneeuwvlokjes in je zij tien vlokjes op je schouders op je hoofd nu allebei nu maken we een sneeuwpop zo stevig als 't maar kan kijk nu gaat hij smelten van drupper de drupperdie dan dit druppeltje is de dikste dit druppeltje is maar klein nu mogen alle druppeltjes op je schouders zijn.</i>
Buitenspelen	Evt. extra aangeboden activiteit	Vanwege de sneeuw en de nattigheid was er de afgelopen twee weken geen gelegenheid om met de oudste kleuters te oefenen met het springen in het kleine touw. Deze week dus nog eens herhalen: Springen in het kleine touw Elke oudste kleuter komt elke dag een keer aan de beurt en spring 10 tellen
Opruimen	liedje liedje in de rij	Naar binnen met de spullen Eén en twee in de rij ik met jou en jij met mij Wij stampen wij stampen wij stampen ja ja
Kring	Liedje bij kaars aansteken	"Kaarsje, kaarsje, jij mag branden
	Verhaal	Sprookje vertellen: Vrouw Holle
	Naar huis→liedje	"De schooldag is ten einde"